

Ce ar trebui sa fie pe prima pagina dar nu e

Dragos Paul Aligica decembrie 16, 2010

Ideea ca exista doua Romanii este de mult un loc comun. Avem, pe de o parte, o Romania a coruptiei, a imposturii, a trandaviei institutionalizate, a stagnarii, a asistatilor social de meserie, a confuziei valorilor. Pe de alta, o Romania a celor dinamici, a celor ce muncesc si construiesc, a platitorilor de impozite, a creatorilor de valoare adaugata in economie si in viata sociala si intelectuala, a celor ce incearca sa sustina public si privat standarde profesionale si sociale elementare.

Prima este majoritara si o paraziteaza pe a doua. Instrumentele principale: bugetul de stat, o buna parte a clasei politice si o buna parte a mass media. Cea de a doua este minoritara, un arhipelag intr-o mare confuza si turbulenta. Un grup social eterogen ce se afla zilnic intr-o lupta de supravietuire sub presiunea sufocanta a majoritatilor. Printre picaturi, acest grup, mereu in defensiva, tine tara pe linie de plutire, uneori o impinge inainte. Este starea de fapt. Este stiuta. Nu mai e nevoie sa elaboram.

Sa incercam azi sa ne rupem macar pentru cinci minute de atmosfera si de universul mental pe care ni le impun concetatenii nostri majoritari. Sa discutam azi despre un lucru intamplat in arhipelagul minoritatii creative, constructive si modernizatoare. Sa vorbim despre viitor. Caci daca e sa avem un viitor ca popor, cheia lui e in mana acestei minoritati.

Sa discutam deci ceva care a trecut neobservat sub mormanul de stiri si comentarii despre politicieni, manelisti, modeliste si „distractie”. Este ceva absolut remarcabil care va dainui si va marca Romania peste decenii, cand zicerile si faptele unui Victor, Crin, Mircea, Mitica &co vor ajunge acolo unde le e locul: la cosul de gunoi al istoriei. Sa vorbim deci despre viitorul Romaniei. Sa vorbim despre ce se intampla atunci cand evadam din balcanism si trecem de la a astepta ca viitorul sa se intample, la a-l construi.

Cel mai mare proiect de cercetare stiintifica din istoria Romaniei

Saptamana trecuta, joi, 9 decembrie 2010, presa a scris (evident doar in trecere), ca „Guvernul a aprobat o nota pentru construirea celui mai puternic laser din lume in Romania”. Ministrul Educatiei, Daniel Funeriu, citat de Hotnews, a anuntat ca “s-a aprobat o nota privind construirea la Magurele, in judetul Ilfov, a facilitatii Extreme Light Infrastructure Nuclear Physics pentru cercetari in domeniul laserelor si a fizicii nucleare din cadrul infrastructurii europene de cercetare dedicata luminii extreme. Este cel mai mare proiect de cercetare stiintifica realizat vreodata in Romania”.

Funeriu a precizat ca Romania a fost desemnata sa gazduiasca cel mai puternic laser construit vreodata in lume, dupa o decizie a Consiliul celor 27 de ministri ai cercetarii din Uniunea Europeana. "Prin hotararea de Guvern de astazi vom putea ... sa mergem la Comisia Europeana pentru evaluarea acestui proiect ce se cifreaza la o suma de 280 de milioane de euro, care vor fi din fonduri europene", a mai spus Ministrul Educatiei.

In sine, cele de mai sus ar fi suficiente sa faca prima pagina si ample comentarii. Nu a fost usor sa se ajunga aici. Autorul acestor randuri stie cat de greu s-au legat lucrurile in hatisul de birocratie, politicianism si iresponsabilitate tipic Romaniei majoritare. Dar iata ca s-a putut! Este o veste fabuloasa pentru stiinta romaneasca, si evident pentru legendara "imagine a Romaniei". Fie si pentru atat si ar fi ceva remarcabil. Dar e mai mult decat atat.

Nici Daniel Funeriu, nici echipa care a pus pe picioare acest proiect – Adrian Curaj, Dragos Ciuparu si Nicolae Zamfir – nu spun intreaga poveste. Si nici presa n-a fost interesata sa afle mai mult de la ei. Ar fi avut ce. De fapt, chestia cu laserul este parte a unei strategii si mai mari; si mai indraznete; si mai spectaculoase. Pe scurt, este prima piesa, prima mutare, intr-unul din cele mai ambitioase proiecte economice din istoria Romaniei.

Intreaga poveste

Despre ce e vorba? Sa aruncam o privire la viziunea din spatele initiativei anuntate saptamana trecuta. Sa vedem si care sunt mizele si implicatiile ei, asa cum nu o sa le auzim de la presa. Pentru ca presa nu e interesata. Romania despre care si la care se raporteaza ea este alta.

Laserul va fi, asa cum am spus, o prima mutare. Trebuie vazut ca o ancora. Planul este ca in jurul sau vor fi construite si comasate alte facilitati de cercetare de varf. Este un sistem cu mai multe cercuri concentrice. In primul cerc, la mijloc, laserul. Profitand de siajul masiv creat de o mega-investitie de aproape 300 de milioane de euro, sunt trase imediat in jurul sau alte cateva unitati de cercetare avansata in fizica, chimie, biologie etc. Toate in domenii cu un potential aplicat bine determinat. In planul strategic, institutiile de cercetare fundamentala si centre majore de cercetare aplicata isi creaza reciproc culuare. Cum ar fi de pilda, nanotehnologie, biotehnologie etc.

Vedem deja cum incepe sa se formeze un asa nunit "cluster". Imediat, in cercul urmator, unitati si facilitati de invatamant superior. Apoi, ca in toate cazurile din lume de acest fel, industria informatica devine o prezenta importanta, vrei, nu vrei. Ea se adauga peisajului automat: clusterul incepe sa capete contur si sa respire.

Totul presupune bineinteles constructia unei infrastructuri – drumuri, comunicatii, locuinte etc. Infrastructura moderna devine un element suplimentar de atractie

pentru alte organizatii si initiative ce graviteza in jurul externalitatilor produse de nucleul clusterului. Sa observam asadar ca avem aici aplicarea de manual a unui caz de strategie studiata si implementata in mai multe locuri in lume.

Odata ce o masa critica de entitati stiintifice si o infrastruktura solida sunt create, este anticipabil, pe baza a tot ceea ce cunoastem din studii de caz similare, ca potentialul zonei incepe sa capete o dinamica proprie. Treptat se creaza premisele ca zona sa devina un nucleu nu doar de cercetare ci si de dezvoltare. Tot ceea ce stim despre clustererele de acest fel ne spune ca firmele ce lucreaza cu centerile si instituturile din zona sau vor sa lucreze in fluxul lor (fie pe partea de input, fie pe cea de output) incep sa se regrupeze si aglomereze in jurul nucleului.

Pe scurt, aria devine un obiectiv de interes economic major. Implicatiile sunt in continuare usor de dedus: Dezvoltarea presupune o buna cunoastere a realitatilor sociale, economice, demografice, institutionale relevante. Vorbim deci de baze de expertiza in stiinte sociale si ale administratiei publice si private. Avem apoi (dincolo de colaborarile stiintifice internationale – sa nu uitam, va fi un centru international!) marketing, aliante si contracte in Europa si in lume. Toate vor extinde sfera nevoilor de cunoastere si expertiza in tot mai multe domenii. Nevoia de training si de resurse umane necesare functionarii complexului devine si ea un factor.

Treptat, elementul economic, sub forma productiei, serviciilor sau finantelor, devine motorul sistemului. Este o comunitate, un oras in sine, este o economie in sine, este un focar de crestere economica si de dezvoltare pentru tara si regiunea mai larga.

Inceputul reconstructiei economiei nationale pentru mileniul trei

Imaginea este clara de acum. Vorbim de constructia unui cluster de dezvoltare economica, in cei mai precisi, reali si ambitiosi termeni cu putinta. Vorbim despre o constructie facuta posibila si necesara de noua economie globala a cunoasterii; o constructie care va opera competitive in arena noii economii globale a cunoasterii. Vorbim de ceva planuit sa fie cea mai mare entitate de acest fel din Europa de Est, poate din Europa. Am prins nisa libera in regiune si ne-am miscat rapid. Pana sa se prinda ceilalti, avem un cap avans.

Vorbim de gandire strategica de mare calibru, nu de mizilicurile romanesti traditionale. Vorbim despre mii si mii de locuri de munca. Vorbim de un masiv potential efect de multiplicare in economia nationala. Vorbim de un sector economic cu potential de miliarde. Vorbim despre inceputul constructiei coloanei vertebrale a economiei nationale pentru urmatoarea suta de ani. Altfel spus, vorbim de niste oameni care au curaj sa iasa din tiparul mentalitatii Romaniei majoritare si sa construiasca in stil mare.

E naiv sa credem ca lucrurile vor iesi cum sunt planuite? Poate ca da. Dar care e alternativa!? Sa vegetam pe ogoarele si uzinele patriei asteptand ca viitorul sa se intample si apoi sa ne anunte si noi?! Sa cultivam gogosari organic si ecologici pentru piata chineza?

Cat costa

Odata ce am realizat care este miza si magnitudinea, intrebarea imediata este: Cat costa si de unde bani? Raspuns: pragul critic de consolidare a clusterului este estimat ca fiind undeva intre 600 de milioane de euro si un miliard, in functie de compozitia specifica a mixului unitatilor initiale care se constituie in nucleul de baza. Din totalul estimat, suma de 280 de milioane de euro, fonduri europene, este deja in proces de a fi obtinuta prin demararea proiectului laserului mai sus discutat. De unde si importanta datei de joi, 9 decembrie 2010. Profitam de fereastra deschisa de aderare si fondurile europene. Luam banii, ii investim repede si ocupam nisa.

Se pare ca o suma asemanatoare poate fi mobilizata in anii imediat urmatori tot din fonduri europene. Estimările elementare spun ca simpla insumare (prin-o oarecare abilitate si imaginatie a combinatiilor in parametrii finantarilor europene) a unui mix de proiecte de dimensiuni moderate, poate de fapt aduce chiar mai mult. Dincolo de asta, mai este, bineinteles, bugetul de stat. Cu putin noroc si cativa ministri luminati, acolo unde anual se duce mia pentru Romania asistatilor, manelistilor si cronofagilor, poate ca se va putea duce si suta pentru Romania viitorului.

In loc de concluzii

Cei ce cred ca cele de mai sus sunt o fantezie, sa fie pregatiti sa le dam o veste proasta. Vorbim aici despre piatra de rezistenta economica a Romaniei mileniului trei. Vorbim de pilonul economic fara de care, in mai putin de doua decenii nu se va mai putea vorbi nicaieri de o economie nationala competitiva si viabila. Vorbim despre echivalentul industrializarii din secolul 19.

Sa nu ne amagim: Lumea trece sub ochii nostri un prag similar celui trecerii de la economia agrara la cea industrială. Traversam, la nivel global, drumul de la economia industrială la economia cunoasterii. Stim ce s-a intamplat in trecut cu cei ce nu au putut sau nu au vrut sa treaca de la agricultura la industrie. Daca cineva isi inchipuie ca o tara va putea supravietui ca proiect politic si national in mileniul trei fara un sector de economie a cunoasterii puternic, bazat pe o educatie, cercetare si inovatie competitive global, inseamna ca populeaza mental un alt secol si un alt univers decat acela in care generatiile urmatoare de romani vor trebui sa-si castige existenta.

Sa uitam deci doar pentru un minut de zgomotul si agitatia sterile si stupide produse de Romania politicianilor, plutocratilor, manelistilor si celor nascuti,

crescuti si traiti cu vocatia de asistati social. Si sa salutam – fie si numai pentru o clipa – pe Daniel Funeriu, Adrian Curaj, Dragos Ciuparu si Nicolae Zamfir: Rezentantii celeilalte Romanii. Nu stim daca proiectul lor –care este de fapt al nostru – va reusi. Ce stim este ca ei incearca. Fara inhibitii si fara ezitari. Si mai stim un lucru: Ca nu vor reusi fara sustinerea noastra, cei care – in tara sau in diaspora – suntem conlocuitori ai arhipelagului romanesc din care se va naste, cu mult efort si putin noroc, Romania viitorului.